

ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗАБОРОНИ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Державна служба є однією з ключових складових функціонування сучасної правової держави. В Україні її правові засади визначені, зокрема, Закон України «Про державну службу» та Закон України «Про запобігання корупції». Вони встановлюють не лише права та обов'язки державних службовців, а й чіткі обмеження та заборони, спрямовані на забезпечення доброчесності, неупередженості й прозорості діяльності органів державної влади.

Мета встановлення обмежень

Основною метою обмежень є:

- запобігання корупції;
- уникнення конфлікту інтересів;
- забезпечення політичної нейтральності;
- підвищення довіри громадян до державних інституцій.

Обмеження покликані гарантувати, що службовець діє виключно в межах закону та в інтересах держави, а не з особистої вигоди.

Основні обмеження для державних службовців:

1. Обмеження щодо сумісництва та суміщення

Державним службовцям забороняється займатися іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової чи творчої), якщо це може створювати конфлікт інтересів. Також вони не мають права входити до складу керівних органів підприємств, що здійснюють господарську діяльність з метою отримання прибутку.

2. Обмеження щодо отримання подарунків

Державним службовцям заборонено отримувати подарунки, якщо вони:

- пов'язані з виконанням службових повноважень;
- надаються підлеглими;
- є винагородою за рішення, дії чи бездіяльність в інтересах дарувальника.

Допускаються подарунки, якщо вони:

- відповідають загально визначеним уявленням про гостинність;
- не пов'язані з виконанням службових повноважень;
- їхня вартість **не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб** (одноразово);
- сукупна вартість від однієї особи (або групи пов'язаних осіб) протягом року **не перевищує двох прожиткових мінімумів**.

 Обмеження не застосовуються до подарунків від близьких осіб (родичів).

Що вважається подарунком?

Будь-які кошти, майно, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надаються безоплатно або за ціною нижчою за мінімальну ринкову.

3. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

У разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів державний службовець зобов'язаний невідкладно повідомити про це керівництво та вжити заходів для його врегулювання (самовідвід, передача повноважень іншій особі тощо).

4. Політична нейтральність

Державні службовці повинні дотримуватися принципу політичної неупередженості. Вони не можуть використовувати службове становище для підтримки політичних партій чи кандидатів, а також брати участь у політичній діяльності під час виконання службових обов'язків.

5. Фінансовий контроль та декларування

Службовці зобов'язані щорічно подавати декларації про майно, доходи, витрати та фінансові зобов'язання. Це забезпечує прозорість їхнього матеріального становища та дозволяє контролювати можливі ознаки незаконного збагачення.

Основні заборони

Окрім обмежень, законодавство передбачає прямі заборони, зокрема:

- використання службових повноважень у приватних інтересах;
- розголошення службової інформації з обмеженим доступом;
- прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів;
- сприяння фізичним чи юридичним особам у здійсненні ними

діяльності з метою отримання неправомірної вигоди.

Відповідальність за порушення

 Порушення встановлених обмежень і заборон може призвести до дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності!

Висновок

Обмеження та заборони для державних службовців є необхідним елементом забезпечення законності, доброчесності та ефективності державного управління. Вони спрямовані не на обмеження прав особи, а на гарантування служіння суспільству, зміцнення демократичних засад та формування довіри громадян до органів влади. Дотримання цих норм є запорукою стабільності, прозорості та розвитку правової держави в Україні.